

Rutiner for risikofylte arbeidsoppgaver ved Universitetet i Tromsø

Arbeidsrutine for arbeid med BIOLOGISKE FAKTORER

Side 1 av 3

Godkjent av: Universitetsdirektøren

Dato xx.xx.06

Erstatter: Ingen

Arbeidsrutine for arbeid med Biologiske faktorer

FØR OPPSTART:

- *Alt arbeid med biologiske faktorer skal risikovurderes før oppstart*
- *Alt arbeid med biologiske faktorer smitterisikogruppe 2 (og over) skal meldes til Arbeidstilsynet minst 30 dager før oppstart*
- *Kopi av meldingsskjema sendes fakultetet*

BRUK AV BIOLOGISKE FAKTORER:

- *Alt arbeid med biologiske faktorer skal utføres med nødvendige angitte verne og sikkerhetstiltak (etter risikovurdering)*
- *For biologisk faktorer i risikogruppe 2 skal det føres oversikt over hvilke biologiske faktorer det arbeides med i hvert enkelt laboratorium / eventuelt hvert enkelt sikkerhetsbenk (logbok)*
- *Obligatorisk opplæring og lokal opplæring skal gjennomføres av alle brukere*
- *Skriftlige lokal rutiner skal finnes inne på alle laboratoriene som beskriver generelle sikkerhetsrutiner/avfallsrutiner/avviksrutiner (ved behov også på engelsk)*

AVFALLSHÅNDTERING:

- *Biologiskefaktorer skal brennes, autoklaveres eller desinfiseres på annen måte (se kap 5.5.5 i retningslinje for arbeid med biologisk materiale)*

UHELL/UTSLIPP:

- *Skal meldes til lokal beredskapsgruppe som vurderer tiltak og eventuell varsling til Arbeidstilsynet*

Rutiner for risikofylte arbeidsoppgaver ved Universitetet i Tromsø	
Arbeidsrutine for arbeid med BIOLOGISKE FAKTORER	
Side 2 av 3	
Godkjent av: Universitetsdirektøren	Dato xx.xx.06
Erstatter: Ingen	

1. FORMÅL OG OMFANG

Disse arbeidsrutinene skal redusere faren for ulykker og helseskader ved at alt arbeid utført ved Universitetet i Tromsø skjer på en sikker måte, og i samsvar med lover og forskrifter. Instruksen gjelder for alle ansatte, gjesteforskere og studenter som arbeider ved Universitetet i Tromsø.

2. ANSVAR OG MYNDIGHET

I henhold til bestemmelsene i arbeidsmiljøloven, spesielt §2, har **ansvarlig leder og kurslærer** ansvar for:

- å legge forholdene til rette slik at disse retningslinjene kan overholdes
- at arbeidstakerne og studentene gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at de får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig
- opplæring [Personalkompetanse - HMS](#)
- at nødvendig verneutstyr er tilgjengelig og blir brukt

Arbeidstakerne og studentene har ansvar for å:

- følge gjeldende arbeidsrutiner
- bruke nødvendig verneutstyr
- melde fra til ansvarlig leder eller kurslærer om eventuelle feil og mangler

3. DEFINISJONER

Ansvarlig leder:	Arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere
Kurslærer:	Kursansvarlig for laboratoriekurs for studenter, samt den som veileder på slike kurs
Arbeidstaker:	Alle som har et arbeidsforhold ved Universitetet i Tromsø (inkl. eksternt finansierte), samt gjesteforskere og studenter som i prosjekt er knyttet til forskningslaboratorium
Student:	Registrert student ved Universitetet i Tromsø
Biologisk faktor	Levende og døde mikroorganisme, cellekultur eller endoparasitter og prioner som kan framkalle infeksjon, allergi, eller giftvirkning hos mennesker som i sitt arbeid kommer i kontakt med slike. Biologiske faktorer kan være naturlige eller genmodifiserte
Sikkerhetsbenk	Beskytter både prøver og operatør
Sterilbenk	Beskytter bare prøven

4. UTFYLLENDE INFORMASJON

Biologiske faktorer som forskriften omtaler, er mikroorganismer, cellekulturer og humane endoparasitter og komponenter (stoffer) fra mikroorganismer som kan forårsake helseskade hos mennesker. Mikroorganismer er bakterier, virus, sopp og mikroskopiske parasitter (f.eks. malariaparasitter, amøber og trypanosomer).

Mikroorganismer finnes overalt. De fleste er ufarlige og nødvendige i naturens kretsløp. Mange mikroorganismer kan likevel gi helseskade som infeksjon, allergi eller giftvirkning. Dette er avhengig av:

- mikroorganismenes skadelige egenskaper
- mengden av mikroorganismer på arbeidsplassen

- hvordan mikroorganismene sprer seg på arbeidsplassen
- hvordan mikroorganismene kommer inn i kroppen
- arbeidstakerens mottakelighet (følsomhet) for mikroorganismene

I listen over klassifiserte virus i § 21 i forskriften, er ukonvensjonelle faktorer knyttet til overførbare spongioforme encefalopater (prioner) oppført. Prioner er proteiner som ikke er levende i seg selv, men som på mange måter oppfører seg som om de var levende. Blant annet påvirker de normale proteiner slik at disse omdanner seg til unormale proteiner som likner på prionene. På en måte formerer altså prionene seg slik en levende mikroorganisme ville ha gjort.

Følgende klassifisering gjelder:

Risikogruppe 1

- sannsynligvis ikke sykdom hos menneske.

Risikogruppe 2

- kan gi sykdom hos menneske og være til fare for arbeidstakere
- usannsynlig at det vil spre seg til samfunnet
- vanligvis effektive forebyggende tiltak eller behandling

Risikogruppe 3

- kan gi alvorlig sykdom hos menneske og kan være en alvorlig fare for arbeidstakere
- risiko for spredning til samfunnet
- vanligvis effektive forebyggende tiltak eller behandling

Risikogruppe 4

- gir alvorlig sykdom hos menneske og er en alvorlig fare for arbeidstakere
- stor risiko for spredning til samfunnet
- vanligvis ingen effektive forebyggende tiltak eller behandling

Dersom den biologiske faktoren ikke står i denne listen, skal den som har ansvaret for det daglige arbeid med biologisk materiale vurdere faregruppe. Dette skal dokumenteres.

Ved arbeid som kan medføre eksponering for biologiske faktorer som har utvikla multiresistens skal den som har ansvaret for det daglige arbeid med biologisk materiale vurdere faregruppe. Dette skal dokumenteres.

[Liste](#) over biologiske faktorer i ulike faregrupper er gitt i "Forskrift om vern av arbeidstakarane mot farar ved arbeid med biologiske faktorar".

Rapporter farlige situasjoner/uhell ved utfylling av [Skademeldingsskjema](#).

5. LENKER

Forskrift om vern mot eksponering for biologiske faktorer (bakterier, virus, sopp) på arbeidsplassen
[Lovdata](#) forskrifter > sentrale forskrifter, søkerord: biologiske faktorer

Arbeidstilsynet

[Arbeidstilsynet](#) Søkeord: biologiske faktorer

Retningslinjer for biologisk materiale

[HMS ved UiTø](#) lover og retningslinjer > retningslinjer > retningslinjer for arbeid med biologisk materiale

